

60^{let}
SLG Celje

Sezona 2010/2011

Milan Jesih

CESARJEVA NOVA OBLAČILA

Po Andersenovi pravljici

.....

PREMIERA **27. novembra 2010**

Foto Uroš Hočevar; oblikovanje Alten10

Milan Jesih CESARJEVA NOVA OBLAČILA

Po Andersenovi pravljici

Milan Jesih CESARJEVA NOVA OBLAČILA

Po Andersenovi pravljici

Predstava za otroke

Režiser **Boris Kobal**
Scenograf **Branko Hojnik**
Kostumograf **Alan Hranitelj**
Avtor glasbe **Branko Rožman**
Koreografinja **Tina Valentan**
Lektor **Jože Volk**
Asistentka scenografa **Urša Vidic**

IGRALCI

Cesar **Blaž Setnikar**
Pošteni minister **Zvone Agrež**
Bistri minister **Damjan M. Trbovc**
Dvorjan **Igor Žužek**
Dama **Tanja Potočnik**
Sleparka **Anica Kumer**
Slepar **Miro Podjed**
Pevac **Branko Završan**

PREMIERA 27. novembra 2010

Vodja predstave **Zvezdana Kroflič Štraki** • Šepetalka **Breda Dekleva** • Lučni mojster **Mitja Ščuka** • Tonski mojster **Uroš Zimšek** • Rekviziter **Vojko Koštomaj** • Dežurni tehnike **Marko Poček** • Šivilje **Dražica Gorišek, Marija Žibret, Ivica Vodovnik** • Frizerki **Maja Zavec, Marjana Sumrak** • Garderobke **Melita Trojar, Mojca Panič, Zdenka Anderlič** • Odrski mojster **Gregor Prah** • Tehnični vodja **Miran Pilko** • Upravnica mag. **Tina Kosi**

Blaž Setnikar, Tanja Potočnik, Igor Žužek

»Lepote naj ne vidijo debili.«

Igra *Cesarjeva nova oblačila* Milana Jesiha, ki je bila krstno uprizorjena v SSG Trst 17. decembra 1992, je zabavna igra za otroke, o Cesarju, ki se osmeši, kar je jasno vsem, a si tega ne upajo priznati. To je jasno celo otroku, edinemu, ki si upa na glas povedati, kar vidijo vsi, »Cesar je nag!«. Jesihova posodobljena otroška klasika v verzu nagovarja tudi odraslo publiko, saj je izvrsten prikaz zlagane morale, sprenevedanja, hinavščine ter koristoljubja in zato izvrstna prispodoba današnje zlagane družbe in sveta odraslih.

Nekoč je živel Cesar, ki so ga zanimale le lepe obleke. Cele dneve se je ukvarjal le s tem, kaj bo oblekel in kako bo izgledal, se preoblačil in pri krojačih naročal nova oblačila. Za lepe obleke je bil pripravljen sprazniti tudi državno blagajno. Tako zelo je bil obseden z lepimi oblekami, da se ni zanimal ne za svojo vojsko, ne za svoje podanike, ne za svojo deželo. Njegovo strast do lepih oblačil in njegovo obsedenost s popolnim izgledom izkoristita Slepar in Sleparka, ki Cesarju za bajne denarce stketa, ukrojita in sešijeta obleko, nad katero bo obnemel ves svet. Čudovita tkanina je nevidna bedakom. Premetena sleparja izkoristita dejstvo, da nihče noče izpasti neumen, še najmanj pa Cesar.

... tkanina čudovita,
ki ta obleka bo iz nje sešita,
nevidna je bedakovim očem,
saj, če le čas imam, tako povem,
hudiča — oprostite, ker preklinjam —
da biserov ne gre metati svinjam.
Zakaj bi tam neumni tipi neki
pasli oči na vaši si obleki?
Mar naj bi nežni mik obleke nove —
namenjen vam, a gane še bogove —
vsak nesposoben cepec mogel zreti,
ki se ne sanja mu o kvaliteti
ne o lepoti, o občutkih mlilih,
ki v žlahtni duši so se izganili ...

Milena Mileva Blažič se v članku z naslovom *Mladinska književnost in različni mediji – primerjalna analiza Cesarjevih novih oblačil (novela, pravljica, radijska igra)*, ki je bil objavljen v publikaciji *Slovenski jezik, literatura in mediji na 44. seminarju slovenskega jezika, literature in kulture 2008*, ukvarja z vplivom Don Juana Manuela, ki je s svojim motivom o cesarjevih novih oblačilih vplival tudi na kasnejše avtorje. Motiv o cesarjevih novih oblačilih je star že več kot 2000 let. Srednjeveška novela Don Juana Manuela *Kaj se je zgodilo s tremi prevaranti* (1335) je eden izmed prvih ohranjenih pisnih virov motiva o preizkušnjah, prevarah in iluzijah, med katere sodi tudi motiv o cesarjevih novih oblačilih. Ta motiv se pojavlja pri različnih avtorjih v različnih obdobjih. Hans Christian Andersen ga je uporabil v pravljici *Cesarjeva nova oblačila* (1837), po njem pa ga je prevzel tudi Milan Jesih v istoimenski igri v verzni obliki, s podnaslovom *Po Andersenovi pravljici*. Jesih je motiv posodobil in igro za otroke aktualiziral do te mere, da je zanimiva tudi odraslemu občinstvu. Pri Andersenu so cesarjeva nova oblačila nevidna za tiste, ki niso sposobni za opravljanje svoje službe ali pa so neumni kakor noč. Pri Jesihu pa lahko oblačila vidijo le tisti, ki niso neumni.

Pri Don Juanu Manuelu je temnopolti mladenič tisti, ki si upa povedati resnico, pri H. C. Andersenu in Jesihu je to otrok. Zgodbe se razlikujejo tudi v številu prevarantov. V Don Manuelovi zgodbi so sleparji trije, pri H. C. Andersenu dva, pri Jesihu pa sta sleparja moški in ženska. Razlike se pojavijo tudi v zamisli, kdo oblačila lahko vidi in kdo ne (v Don Manuelovi zgodbi tisti, ki so zakonski sinovi svojega očeta, pri H. C. Andersenu tisti, ki so sposobni opravljati svojo službo in niso neumni, pri Jesihu pa le tisti, ki niso neumni).

Tanja Potočnik, Miro Podjed, Anica Kumer, Blaž Setnikar, Zvone Agrež, Branko Završan, Damjan M. Trbovc

Miro Podjed, Anica Kumer, Blaž Setnikar, Tanja Potočnik, Damjan M. Trbovc

Milan Jesih

Pesnik, dramatik in prevajalec Milan Jesih (1950) je študiral primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Bil je član skupine 442, ki je bila jedro literarno-gledališke skupine *Pupilija Ferkeverk*. Leta 1969 so uprizorili predstavi *Žlahtna plesen Pupilije Ferkeverk* in *Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki*. Leta 1971 je sodeloval pri študentskih protestih na FF, proti njemu so izdali obtožni predlog, ker naj bi domnevno pozival k nasilju nad policisti.

Njegova prva pesniška zbirka *Uran v urinu, gospodar!* (1972) temelji na ironični in satirični jezikovni igri, ki je temelj kasnejših zbirk: *Kobalt* (1976), *Volfram* (1980), *Pesme/Pesmi* (1981), *Usta* (1985), *Soneti* (1990), *Soneti drugi* (1993), *Jambi* (2000), *Verzi: izbrane pesmi* (2001), *Pesmi* (2006), *Tako rekoč* (2007), *Mesto sto* (2008).

Za njegovo dramatikost sta značilni ironija in satira na nivoju različnih družbenih plasti in njim ustrežna jezikovna stilizacija: *Limite* (1969, soavtor Zvone Šedlbauer), *Grenki sadeži pravice* (1978), *Vzpon, padec in ponovni vzpon zanesenega ekonomista* (upr. 1974), *Bručka ali obdobje prilagajanja* (upr. 1976), *Guliver, velik in majhen* (upr. 1978), *Pravopisna komisija* (1984), *Triko* (upr. 1985), *Afrika* (upr. 1986), *Ptiči* (upr. 1987), *En sam dotik* (upr. 1990), *Cesarjeva nova oblačila* (upr. 1992, SSG Trst), *Štiri igre za otroke* (1997), *Srebrno rebro* (upr. 2002). Že v *Grenkih sadežih pravice* je Jesih vzpostavil svojo novo dramaturgijo: svobodno vzporejanje različnih prizorov, igro z različnimi jezikovnimi stili in zvrstmi, igro z različnimi literarnimi vrstami in žanri ter parodijo teh. Odpadla je enotnost fabule, prostora in časa.

Piše tudi gledališke songe, predvsem pa poezijo, v kateri se prepletajo jezikovna igra, poudarjena zvočnost, ironija, satira in paradija. Prevedel je več kot štirideset dramskih besedil (Shakespeare, Čehov, Nušič, Bulgakov ...). Jesih je v prvi vrsti pesnik, to pa nedvomno pomeni, da je mojster jezika, kar je dokazal tudi kot prevajalec eminentnih imen svetovne dramatike. Je kretren poznavalec slovenskega

Tanja Potočnik, Miro Podjed, Anica Kumer, Blaž Setnikar, Zvone Agrež, Branko Završan, Damjan M. Trbovc

jezika v vseh njegovih razsežnostih, precizno vzporeja nizki in visoki govor (kar ima komičen učinek, saj je vsebina prav nasprotno vzvišena ali pa trivialna), jezik bogati z rabo slengizmov in arhaizmov, uporablja besede, ki imajo več pomenov, in se z njimi igra, tu in tam si izmisli tudi kakšno novo besedo. Pri Jesihu jezik ni le sredstvo komuniciranja, temveč je izrazito večplasten, zaletava se ob svoje meje, hkrati pa je prav vse, kar je lahko.

Jesih zelo veliko piše tudi za radio (15 radijskih iger, nekatere so bile objavljene tudi knjižno) in televizijo. Duhovita komika njegovih radijskih iger temelji na hitrem menjavanju prizorov in govornih položajev.

Za svoje delo je prejel naslednje nagrade: zlata ptica za mlade umetniške ustvarjalce, nagrada Prešernovega sklada, Župančičeva nagrada, Jenkova nagrada, Sovretova nagrada za prevajanje, zlata značka Borštnikovega srečanja, Grumova nagrada, zlata paličica festivala mladinskega in otroškega gledališča v Ljubljani, Veronikina in Jenkova nagrada, Prešernova nagrada.

Slovensko ljudsko gledališče Celje
Gledališki trg 5, 3000 Celje

Mag. Tina Kosi, uravnica
Direktor Setnikar, vodja projekta upravitelj
Janez Pijan, ediser
Tajana Doma, dramaturginja
Miran Pilko, tehnični vodja
Jože Volk, lektor
Jerneja Wolfand, vodja programa
Tелефон: +386 (0)3 4264 214
Faks: +386 (0)3 4264 220
E-naslov: peregaj@rd.slo.si
E-naslov: peregaj@rd.slo.si
Barbara Herzmanjki, vodja marketinga in odnosa z javnostmi
Tелефон: +386 (0)3 4264 205, +386 (0)51 631 821
E-naslov: barbara.herzmanjki@slg.si
Uroš Zimšek, blaženičevka
Tелефон: +386 (0)3 4264 208
(Blaznja je odprta vsak delavnik od 9:00 do 12:00 in v noči pred predstavo)
Tajništvo
Jana Služar, poslovna sekretarica
Tелефон: +386 (0)3 4264 202
Faks: +386 (0)3 4264 200
E-naslov: janes@slg.si
Spletna stran: www.slg.si
Ustanovitelj: SLG Celje je Mestna občina Celje. Program gledališča finančno omogoča Ministrstvo za kulturo RS.
SVET SLG CELJE
Tajana Doma, Milan Graec, Zdenko Podlesnik (predsednik), Stane Senčur, mag. Anton Spreitzer
ČLANI STROKOVNEGA SVETA SLG CELJE
Milena Mileva Blažič, Marija Kolenica, prof. dr. Bobko Komarova, Micaela Lorenzi, Barbara Medvedšek, dr. Katja Mihurko-Ponzi (predsednica)

Glavni medijski pokrovitelj
VIEČER
Za izdelavo mag. Tina Kosi
Lektor: Tajana Doma
Upravnica: Tajana Doma
Fotograf: Uroš Podčev
Fotograf: Uroš Podčev
Nabliža 3000 Celje
Celje, Slovenija, november 2010

TISKOVINA
Poštnina plačana
pri pošti 3101 Celje